

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 pett
A Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3.—, večji inserati pett
vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod«
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 180.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

SESTAVA VOLILNIH IMENIKOV

Do 18. t. m. morajo vse občine sestaviti nove volilne imenike in jih predložiti pristojnemu sodišču v potrdilo

Po vsej dravski banovini so se začeli danes pri občinah sestavljati volilni imeniki. Po zakonu o volilnih imenikih je vsaka občinska uprava dolžna sestaviti točen volilni imenik najkasneje do 18. t. m., nakar ga mora v roku dveh dni predložiti pristojnemu sresnemu ali sodnemu sodišču. V volilne imenike se morajo opisati po službeni dolžnosti vsi državljani, ki imajo volilno pravico in bivaljo najmanj šest mesecev na ozemlju občine. Državni in javni samoupravni uslužbenci se morajo vpisati v volilni imenik one občine, na čije ozemlje se nahajajo v času sestave volilnih imenikov v službi. Volilno pravico ima vsak moški, ki je dne 7. septembra, ko je stopil zakon o volilnih imenikih v veljavo, izpolnil 21 leto starosti in ki je jugoslovanski državljan po rojstvu ali po naturalizaciji. Aktivni oficirji, podoficirji

in vojniki, dokler služijo aktivno v vojski ali mornarici, nimajo volilne pravice. Razen tega začasno nimajo volilne pravice oni, ki so obsojeni na ječo ali zapor nad eno leto, oni, ki so obsojeni na izgubo državljanских pravic in oni, ki so v konkurni, pod nadzorstvom ali pod skrbstvom ter naposled oni, ki so obsojeni na izgubo volilnih pravic zaradi volilnih prestopkov. V volilne imenike pa se morajo vpisati vsi oni, sedaj še aktivno služijo vojniki, ki pa bodo do konca tega leta odslужili svoj rok ali ki so se v teku letošnjega leta vrnili od vojakov, tudi, če še ne bivaljo šest mesecev v občini.

Vsakdo ima pravico pregledati, prepisati in objaviti volilni imenik ter zahtevati popravek zase ali za koga drugega. Popravek volilnega imenika se lahko zahteva pri pristojni občini ali pri sodišču. Vloge, ki se nanašajo na

popravek volilnih imenikov, so proste vseh taks. Za kršitve teh predpisov določa zakon o volilnih imenikih zelo stroge kazni. Kdor namenoma ne vpiše volilnega upravičenca v volilni imenik ali koga neupravičenca izbrši, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do dveh let. Če občine v določenem roku, to je do 18. t. m., ne predložijo volilnih imenikov pristojnemu sodišču, bodo odgovorni občinski organi kaznovani z zaporom šestih mesecev. Ker je rok za sestavo volilnih imenikov razmeroma kratek, morajo občine skrbeti za to, da bo to delo pravočasno končano. Volilni imenik mora biti sestavljen v dveh izvodih, ki se morata predložiti pristojnemu sodišču v potrdilo. En izvod ostane pri sodišču, drugega pa sodišče vrne občini, ki ga mora čuvati in sproti izpopolnjevanju.

Gospodarska kriza na Madžarskem vedno hujsa

Izvoz žita je popolnoma zastal — Cene so padle za polovico —
Ukrepi Društva narodov

Budimpešta, 10. septembra. Madžarsko poljedelstvo je v izredno kritičnem položaju. Izvoz žita je skoro popolnoma v zastoju. Vsled tega so padle cene skoro za polovico od cen, na katere se je računalo pred žetvijo. Osnovan je bil sicer izvozni sindikat, ki ima edino pravico izvažati pšenico. Kljub vsem pogodbam, ki jih je sklenila Madžarska, pa tudi sindikat ne more ničesar odprodati. Avstrijski trg je okupiral Rumunija, Italija pa je kljub svojim obljubam in zagotovilom krila vso svojo potrebo na žitu v Sovjetski Rusiji. Tudi Francija in Češkoslovaška kupujeta drugod, zlasti v Jugoslaviji in Rumuniji, tako da so Madžarski zaprti vsi trgi.

Budimpešta, 10. septembra. g. Finančni odbor Društva narodov je v zadevi proučitve finančnega položaja Madžarske uvedel pri madžarski vladi korake, da bi odposlala svoje finančne

strokovnjake v Ženevo, kjer naj bi dali za proučitev potrebne podatke. Ni izključeno, da bo proučitev finančnega položaja na Madžarskem poverjena istim delegatom Društva narodov, ki so proučevali avstrijske finance. Ti delegati bodo najbrže potovali kar z Dunaja v Budimpešto.

Budimpešta, 10. sept. AA. Sestčlanski odbor je znižal proračun prosvetnega ministrstva za 2.3 milijone pengov. Med drugim je odbor znižal postavke za univerze, za državna gledališča, nadalje za znanstvene ustanove in vzgojne zavode.

Pogajanja s CSR

Budimpešta, 10. septembra. g. Tukaj so se zopet pričela madžarsko - češkoslovaška trgovinska pogajanja. Prvo posvetovanje se je vršilo včeraj v zunanjem ministrstvu, kjer se je tudi danes nadaljevalo.

Kreuger ponuja Rumuniji novo posojilo

Zahteva pa zanj monopol na sladkor in alkohol — Konkurenco mu delajo Italijani in Angleži

Bukarešta, 10. septembra. AA. Semkaj je prišel švedski finančnik Kreuger. Pogajal se bo z romunsko vlado o monopolu na sladkor in alkohol. Za oboje ponuja Romuniji 15 milijonov funtov sterlingov posojila. V finančnih krogih se je razširila vest, da se zanj bo ta monopol angle-

ške in italijanske finančne skupine. Kakor znano, ima Kreugerjeva skupina monopol na prodajo žgane in je zainteresirana tudi pri gradnji cest. Italijanski in angleški finančniki so stavili romunski vladi že svoje pogoje, ki se pa precej razlikujejo od pogojev švedskih finančnikov.

Konferenca o mednarodnih železniških tarifah

Amsterdam, 10. septembra. s. V Scheveningen se je včeraj sestal mednarodni kongres za ureditve vprašanj o železniških tovornih tarifah. Na kongresu so zastopane naslednje države: Nemčija, Danska, Francija, Belgija, Italija, Švica, Jugoslavija, Madžarska, Poljska, Avstrija, Holandska in Češkoslovaška. Pogajanja imajo v glavnem ta namen, da bi urečila razna nasprotstva in sporna vprašanja glede tolmačenja mednarodnega reglamenta.

Zarota proti letalskim tekam

London, 10. septembra. AA. Policija je odkrila zaroto proti tekmi za Schneiderjev pokal. Zarotniki so nameravali poškodovati letala in tako onemogočiti tekmo. Oblasti so odredile, da se letala najstrožje zastražijo. Postavili so na prestopu, kjer jih hranijo, dvojno oboroženo stražo. Letalski poronik Stainforth bo vodil letalo S. 6. B., ki je opremljeno s posebno močnimi stroji, ki pa niso še izgotovljeni. Poronik upa, da bo postavil s tem letalom nov svetovni hitrostni rekord. Letel bo čimprej in najbrž že v tork.

Edison resno bolan

New York, 10. septembra. AA. Zdravstveno stanje znamenitega izumitelja Edisona se polagoma, a stalno slabša. Zdravniki so izjavili, da je njegovo stanje resno, dasi se zaenkrat ni bati katastrofe.

Pogrešana letalca

New York, 10. septembra. g. O obeh ameriških letalcih. Moylu in Alannu, ki sta včeraj z japonske obale startala za neprekinjeni polet preko Pacifika v Washington, ni že 24 ur nobenega glasu. Ker letalo ni bilo opremljeno z brezžičnimi napravami, se zaenkrat še ne boje za njihovo usodo. Letala do sedaj tudi ni opazil noben parnik.

Preprečen železniški atentat

Bukarešta, 10. septembra. Blizu železniške postaje Sibin je našel progovni čuvaj progo v precejšnji dolžini razrahljano. Brzovlak, ki bi bil moral že voziti mimo, je še pravočasno ustavil in tako v zadnjem hipu preprečil veliko katastrofo. Oblastva so uvedla strogo preiskavo.

Laval poseti tudi Rim?

Pariz 10. septembra. AA. Po vesteh iz Rima so italijanski vladni krogi potrdili vest, da odpotuje francoski ministrski predsednik Laval in francoski zunanji minister Briand po posetu v Berlinu v Rim, vendar pa francosko zunanje ministrstvo ni potrdilo te vesti.

Uvedba latinice na Kitajskem

Moskva, 10. septembra. g. Ljudski komisarjat za pouk poroča, da je dosegla uvedba latinice za kitajski jezik na Daljnem vzhodu nepričakovano dober uspeh. Velik del kitajskih delavcev, ki preje niso znali niti čitati, niti pisati, se je v šestih tednih naučil kitajske latinice. Razumljivo je, da so si mnogo lažje zapomnili 28 latinskih znakov kot 5000 kitajskih samoznakov. Sedaj bo latinica za Kitajce na ruskem Daljnem vzhodu obvezno uvedena v vseh šolah.

Opustošenje orkana

Košice, 10. septembra. g. Nad Podkarpatsko Rusijo je divjal včeraj hud ciklon, ki je povzročil znatno opustošenje. Vihar je odkril mnogo poslopij, med njimi tudi več tovarn. Razen tega je prevelik nekaj dimnikov in ondesel strehe nekaterih hiš. Posebno veliko škodo je povročil vihar v artilerijskih barakah v Ungvarju, kjer je bilo tudi 6 vojakov težko ranjenih. Na neki novi stavbi je odneslo streho 40 metrov daleč, zidovi pa so deloma popokali, tako da je bilo treba poslopje izprazniti.

Vztrajen dirkač

London, 10. septembra. AA. Izreden pogum in odločnost je pokazal mladi londonski arhitekt Pirie. Včeraj je na tekmi motornih koles za »Junior Grand Prix« zmagal že drugič. Dosegel je hitrost blizu 70 milj na uro. Pirie je padel zadnji teden z motornega kolesa in se ranih tako hudo, da so ga morali odpeljati v bolnico. Včeraj se je kljub temu udeležil tekme z motornim kolesom tipa »Velocette« in postavil več novih rekordov na izredno težki progi, dolgi 26 milj. Na cilj je dospel skoraj pet minut prej kot drugi. Nato se je zgrudil ves izčrpan. Odpeljali so ga zopet v bolnico.

Kongres spiritistov

Amsterdam, 10. septembra. d. Pod predsedstvom vdove pokojnega sira Artura Conana Doylea je bil odprt v Haagu četrti mednarodni kongres »Federacije spiritistov«. Kongres je otvorila lady Conan Doyle in ga označila kot sestanek velike družine, ki stremi za odrešenjem človeštva. V zvezi s kongresom je bila otvorjena tudi razstava okultne umetnosti s 122 slikami in risbami.

200 ribiških ladij potopljenih

London, 10. sept. s. »Times« poroča iz Hongkonga: Po zapoznelih poročilih je v sredo nenadoma nastal ogromen vihar, ki je povzročil med kitajskimi ribiški ladjami veliko škodo. Kakor zatrjujejo, se je potopilo 200 ladij, pri čemer je utonilo tudi najmanj 200 ribičev.

Okusna in zdrava
je
Kolinska kava!

Izkoriščanje zdravilnih vrelcev pri Palanki

Beograd, 10. septembra. AA. Profesor Kampe, ravnatelj za vzdrževanje zdravilnih vrelcev v Karlovih Varih je obiskal s predsednikom beogradske občine Nešićem, univerzitetnim prof. Lukovićem ter referentom za kopališča v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje Cerbakom Smederevsko Palanko, kjer si je ogledal zdravilne vrelce. Ogledal si je na terenu z omejenimi gospodi možnost zajejanja teh vrelcev in vzdrževanja stalne sestavine te vode. Vrelce je poklonila država Rdečemu križu. G. prof. Kampe bo iz Karlovih Varov poročal na podlagi preiskave vode in poročil lokalnih faktorjev izdelal načrt o možnosti izkoriščanja omejenih vrelcev.

Konj ubil 12-letnega dečka

Šibenik, 10. septembra. n. V vasi Murvici je udaril konj 12-letnega dečka Mila Čučića, ko ga je krmil, s tako silo v trebuh, da je takoj izdihnil. Ko je mati videla, kaj se je sinu zgodilo, se je tako razburila, da je pograbila sekuro in ubila konja, nakar je dobila napad histerije.

Pocenitev drv v Zagrebu

Zagreb, 10. septembra. n. Mestni magistrat je začel akcijo za znižanje cen drv in je nocoj mestni župan pozval vse občinske svetnike k nujni seji, ki bo jutri in na kateri bodo razpravljali o tem vprašanju.

Zaklad na dnu morja

Pariz, 10. septembra. g. Po večmesečnem prizadevanju se je posrečilo italijanskim potapljačem priti do ostankov parnika »Egipt«, ki se je maja 1922 potopil nedaleč od Bresta in na katerem je bilo okoli 6000 kg zlata v vrednosti nad 800.000 funtov. Čim se bo viharno morje pomirilo, bodo zaboje z dragocenim zlatim zakladom spravili na površje. V teku 9 let, odkar leži parnik na morskem dnu, so si francoske, nemške in švedske družbe zamane prizadevale, da bi dvignile dragocenosti. Sedaj se je šele italijanski družbi posrečilo, da je z najmodernejšimi pripravami za potapljanje prišla do zaklada.

Katastrofalen požar v Grčiji

Atene, 10. septembra. AA. Včeraj je nastal ogromen požar v pokrajini Kalakapis, kjer leži poletna rezidenca predsednika grške republike Zaimisa, ki pa se je še pravčasno vrnil v Atene. Požar je povzročil ogromno škodo in se naglo širi. Poletna rezidenca predsednika grške republike je ogrožena. Dosele so izpraznili štiri vasi. Materijalna škoda je ogromna, ni pa človeških žrtev.

Konferenca skandinavskih državnikov

Oslo, 10. septembra. AA. V Hamarju so se sestali ministri predsednikov treh skandinavskih držav. Imeli so govor, v katerem so soglasno poudarili potrebo trajnega in tesnega sodelovanja Norveške, Švedske in Danske. Danski ministrski predsednik je dejal, da je sramotno, da se Danska in Norveška nista sporazumeli v vprašanju pripadnosti ozemlja v polarnih krajih.

Maurice Chevalier v Berlinu

Z veliko napetostjo pričakujejo v Berlinu gostovanje dveh danes že povsem svetu slavnih filmskih zvezdnikov Mauricea Chevaliera in Jeannette Macdonaldove. Kariera Mauricea Chevaliera se je pričela v Parizu, kjer je slavnim filmski umetnik nastopal takrat kot partner lepe Mistinguette. Čim je napolnila doba zvočnega filma, je odšel Chevalier v Ameriko. Angažirala ga je ameriška družba Paramount. Takoj je dobil glavne vloge v filmih »Pesem Pariza«, »Veliki ribnik« (The Big Pond) »Mala kavarna« in »Ljubavna

parada. Slednji film smo videli tudi v Ljubljani in tako se je naša filmska publika seznanila pri tem delu tako s Chevalierom, danes po vsem svetu oboževanim pevcem in igralcem kakor tudi z Jeannette Macdonaldovo, ki je bila Mauricova partnerica v »Ljubavni paradici«. Kakor posnemamo iz berlinskih listov, pride Maurice Chevalier v Berlin k premieri svoje najnovejše filmske operete »Valček čar«. Ta film je delan po Oskar Strausovi opereti »Valček čar« ter je dosegel ob premieri v neorških kinematografih ogromen uspeh. Maurice Chevalier je v njem nadkrilil samega sebe. Zato ni čuda, da Berlinčani nestrpno pričakujejo 1. film i priljubljenega umetnika.

II. del blejskega šahovskega turnirja

Bled, 10. septembra. Danes dookoline se je pričel s XIV. kolom II. del blejskega šahovskega turnirja. Že donoldne je padla ena odločitev in sicer sta remizirala po 15 potezi Maroczy in dr. Tartakower. Igrala sta Karo - Khan partijo, ki je končala že čez 3/4 ure. V partiji Spielmann - Kostić je Kostić proti damskemu gambitu igral Albinov gambit. Žrtvoval je kmetca, za katerega na nima kompenzacije in bo igro najbrže izgubil. Dr. Aljehin igra s Stoltzom, ki je srejel damski gambit, a stoji precej slabše in bo partijo najbrže izgubil. V partiji Kasdhan dr. A. tafaš se je Astaloš ortodoksno branil s Capablancavim sistemom in je bila igra obojestrno orece izenačena. Bogoljubov igra z dr. Vidmarjem, ki se je branil s slovansko obrambo in izgubil kvaliteto, toda ima z dvema prostima kmetoma dobre protisanse. V partiji Flohr - Colle sta mojstra izbrala indijski igro, v kateri ima Colle kvaliteto več in bo najbrže partijo dobil. Pirc igra z Niemcovičem indijsko igro, oba sta mnogo manevrirala s figurami, vendar je obojne Pirc nekoliko boljše stal. (Glej tudi poročilo na 2. strani.)

Podražitev kruha

Ljubljana, 10. septembra. Delegati pekarskih združenj v dravski banovini so imeli danes posvetovanje, na katerem so sklenili povišati z današnjim dnevom cene belemu kruhu za 70. črnu pa za 60 para pri kilogramu. Podražitev kruha je posledica določb v zakonu o prodaji pšenice, glasm katerega se poviša cena beli moki za 70, črni pa za 60 para pri kilogramu. Peksi so sklenili podražiti kruh samo v okviru tega povišanja, ker se dobro zavedajo, da bi bilo vsako izkoriščanje konzumenta v sedanjih težkih časih nedopustno.

Obresti za angleško posojilo v Franciji

London, 10. sept. č. »Daily Telegraph« poroča, da mora Anglija plačati francoskim bankam za posojilo nenavadno visoke obresti. Skupno posojilo znaša 80 milijonov funtov. Zato mora plačati Anglija 6.5 odstotkov in sicer 4 odstotke samih obresti, 1.25 odstotka bančne provizije in 1.25 odstotka na državnih takсах francoski republiki. Tako bo morala Anglija plačati za posojilo nad 4.6 milijonov.

Mehika vstopi v Društvo narodov
Mexiko City, 10. septembra. Mehika vlada je prejela poziv Društva narodov ter po daljšem posredovanju sklenila, da se povabilu odzove in prijavi svoj vstop v Društvo narodov.

Borzna poročila.

INOZEMSKA BORZE

Curij. Beograd 9.06, Pariz 20.11, London 24.92 1/2, New York 512.87, Bruselj 71.85, Milan 26.82, Madrid 46.25, Amsterdam 206.85, Berlin 120, Dunaj 7207, Sofija 72.07, Praga 15.18 1/2, Varšava 57.40, Bukarešta 3.05 1/2.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2283.92 — 2290.76, Bruselj 787.80 — 790.16, Curij 1104.15 — 1107.45, London 205.75 — 798.15, London 275.21 — 276.00, New York 551.87 — 566.87, Pariz 222.04 — 222.70, Praga 167.66 — 168.16, Trst 296.18 — 297.08.

Po prvi polovici blejskega turnirja

Prvenstvo odnese najbrž dr. Aljehin, ki ni izgubil še nobene partije — Pregled dosedanjih zmag in porazov

Ljubljana, 10. septembra. Včeraj je bilo na Bledu odigrano zadnje kolo prve polovice mednarodnega šahovskega turnirja. Po XIII. kolu je stanje nastopno:

Dr. Aljehin 11 in pol, Kashdan 7 in pol (1), Flohr, Spielmann, dr. Vidmar 7, Bogoljubov 6 in pol (1), Niemciwicz 6 in pol, Colle, Kostić, Maroczy, Stoltz 5 in pol, dr. Astaloš 5 (1), dr. Tartakower 4 in pol (1), Pirc 4 in pol.

Prva polovica je torej za nami in priznati je treba, da končnega izida danes ni mogoče predvideti. Skoraj gotovo pa je, da bo svetovni prvak dr. Aljehin tudi prvi na turnirju. Dr. Aljehin je v briljantni formi in doslej še ni izgubil nobene partije. Že takoj od začetka je energično startal. V prvem kolu je porazil mladega Šveda Stoltza. Potem so prišli tudi vsi drugi na vrsto. Odpravil je Kostića, dr. Tartakowerja, Colleja, Niemciwicza, Pircu, Flohra, Bogoljubova, Maroczyja in tudi našega mojstra dr. Vidmarja, remiziral je pa z dr. Astalošem, Kashdanom in Spielmannom. Seveda je imel svetovni mojster tudi precej sreče, kajti dobil je dve partiji, ki sta se zanj že zdeli izgubljeni. Tako je remiziral z Astalošem in Kashdanom, ki sta v končnicah nekoliko nerodno manevrirala.

Drugo mesto je zasedel mladi Američan Kashdan, ki je eden največjih talentov mlajše generacije. Začel je z dr. Astalošem in z njim remiziral, takisto je remiziral v drugi partiji z dr. Vidmarjem. Remis sta bili tudi partiji z dr. Aljehinom in Spielmannom. Dobil je pet partij in sicer proti Kostiću, Stoltzu, Colleju, Niemciwicu in Maroczyju, dočim je dve izgubil in sicer proti Flohru in Bogoljubovu. Vse kaže, da bo izgubljena tudi prekinjena partija proti dr. Tartakowerju. Američan je v precej stalni formi in je zlasti proti koncu dobro pritisnil. Če bo vzdržal, kar je pričakovati, utegne biti na koncu med prvimi.

Na tretjem mestu ranirajo z enakim številom točk Flohr, Spielmann in dr. Vidmar. Izmed mlajših se je uveljavil na turnirju poleg Kashdana edino Flohr, ki je tudi v ospredju. Zmagal je v štirih partijah in sicer nad Kostićem, dr. Tartakowerjem, Kashdanom in Maroczyjem, izgubil proti Niemciwicu, Bogoljubovu in dr. Aljehinu ter dosegel šest remijev. Remiziral je s Stoltzom, dr. Astalošem, Collejem, Pircem, Spielmannom in dr. Vidmarjem. Flohr igra zelo solidno z menjajočo se formo. V boljšo formo je prihajal proti koncu turnirja.

Spielmann je precej dobro začel, nato je nekoliko popustil in si potem zopet opomogel. Nekaj časa je vodil kot drugi. Poleg dr. Vidmarja je dosegel največ remijev, iz česar bi se dalo sklepati, da igra preveč v rezervi je pa Spielmann zelo ofenziven igralec. Remiziral je s Kostićem, Stoltzom, dr. Tartakowerjem, dr. Vidmarjem, Flohrom, Kashdanom, dr. Aljehinom in Niemciwicom. Porazila sta ga Colle in Kashdan, zmagal je pa nad dr. Astalošem, Pircem in Bogoljubovim.

Dr. Vidmar igra na turnirju nekako medlo in nerazpoloženo, kar priznava sam. Večino partij je remiziral, dobil je dve in izgubil 1. Remiziral je s Stoltzom, dr. Tartakowerjem, dr. Astalošem, Collejem, Niemciwicom, Kashdanom, Maroczyjem, Spielmannom in včeraj s Flohrom. Porazil je Bogoljubova in Kostića in izgubil na pram dr. Aljehinu.

Naslednji je Bogoljubov. Ta je najbolj interesanten. Mnogo riskira in doseže najbolj čudne rezultate. Ali dobi ali izgubi. Šest partij je dobil, šest izgubil, eno remiziral, ena še visi. Njegove žrtve so bili Stoltz, dr. Tartakower, Colle, Pirc, Flohr in Kashdan, dočim so ga porazili Kostić, dr. Vidmar, Maroczy, dr. Aljehin in Spielmann. Remiziral je samo z Niemciwicom in najbrž bo neodločena ostala tudi partija z dr. Astalošem.

Na sedmem mestu je Niemciwicz. Ta je zelo slabo startal in se dolgo ni znašel. Sedaj si je nekoliko opomogel. Takoj prvo partijo proti Pircu je izgubil, doživel je pa še poraze od Stoltza, Kashdana in dr. Aljehina. Sam je zmagal nad Astalošem, Collejem, Flohrom in Maroczyjem, dočim je remiziral s Kostićem dr. Tartakowerjem, dr. Vidmarjem, Bogoljubovim in Spielmannom. Verjetno je, da bo na koncu turnirja med prvimi.

Colle, Kostić, Maroczy in Stoltz so dosegli po 5 in pol točke. Večina teh tekmovalcev je doživela več porazov, kakor zmag. Tako je tudi s Collejem, ki je bil šestkrat porazen. Izgubil je proti dr. Tartakowerju, dr. Astalošu, Niemciwicu, Bogoljubovu, Kashdanu in dr. Aljehinu, zmagal je pa nad Kostićem, Stoltzom, Spielmannom in Pircem. Remis so ostale partije z dr. Vidmarjem, Flohrom in Maroczyjem. Belgijec je v labilni formi.

Naš drugi reprezentant Kostić beleži pet porazov, tri zmage in pet remijev. Izgubil je proti dr. Vidmarju, Colleju, Flohru, Kashdanu in dr. Aljehinu, porazil je pa Astaloša, Pircu in Bogoljubova ter remiziral s Stoltzom, Tartakowerjem, Niemciwicom, Maroczyjem in Spielmannom.

Maroczy je najstarejši igralec turnirja. Beleži 7 remijev, štiri poraze in dve zmagi. Njegovi zmagi sta precej senzacionalni, kajti ugnal je Bogoljubova in Spielmana, sam je pa kloni napram Niemciwicu, Flohru, Kashdanu in dr. Aljehinu, zmagal je s Kostićem, Tartakowerjem, dr. Astalošem, dr. Vidmarjem, Collejem, Pircem in Stoltzom remis.

Enajsti je mladi švedski mojster Stoltz, ki je bil v Pragi na mednarodnem turnirju mlajše generacije prvi. Tudi Stoltz se

posebno uveljavil. Videti je, da mu manjka rutine. Zmagal je samo v treh partijah nad dr. Tartakowerjem, Niemciwicom in Pircem, dočim je izgubil z Astalošem, Collejem, Bogoljubovim, Kashdanom in dr. Aljehinom. Remis so ostale partije s Kostićem, dr. Vidmarjem, Flohrom, Spielmannom in včerajšnja z Maroczyjem.

Dr. Astaloš je samo dvakrat zmagal in sicer nad Stoltzom ter Collejem, izgubil je proti Kostiću, Niemciwicu, Pircu in Spielmannu, remis pa so ostale partije z dr. Tartakowerjem, dr. Vidmarjem, Flohrom, Kashdanom, Maroczyjem in dr. Aljehinom, dočim je bila zadnja partija z Bogoljubovim prekinjena.

Na predzadnjem mestu je eden izmed

110.000 posetnikov je privabila

Ietošnja jesenska prireditev našega velesejma, ki je bila včeraj zaključena

Ljubljana, 10. septembra.

Letošnja jesenska prireditev ljubljanskega velesejma predstavlja zelo pomembno nadaljevanje dela te za jugoslovansko gospodarstvo tako važne ustanove. Prireditelj je obsegala poleg industrijskega, obrtnega in trgovskega dela velesejma še sledeče specialne razstave:

- I. Tujskoprometno razstavo;
- II. Razstavo slovenskih in st.
- III. Kmetijsko razstavo vseh panog;
- IV. Higijensko razstavo.
- V. Razstavo »Novodobno gospodinjstvo«.

VI. Razstava pohištva, stanovanjske, hotelske in gostilniške opreme.

Tujskoprometno razstavo je bila prva te vrste v naši izavi, pestra in zanimiva ter je imela za vsakega obiskovalca kaj privlačnega. Naše tujskoprometne in planinske organizacije so pokazale svoje delo v pretekli dobi, na tudi uspehe svojega delovanja.

Odlično so bile tudi razstave poštne uprave, dravske banovine, Jadranske plovidbe, avtokluba in aerokluba Ljubljana.

Poseben oddelek v tej razstavi je tvorilo gostilničarstvo in hotelstvo, kjer se je pokazalo, kakšni morajo biti posebno naši podeželski hoteli in gostilne, da bo imel gost v resnici tudi udobno bivanje med nami.

Na razstavi slovenskih mest so naša mesta pokazala svojo zgodovino, svoje zanimivosti, svoje kulturne, higijenske, socialne in gospodarske razmere.

Kmetijska razstava je obsegala strokovno poučni kmetijski oddelek, sirarstvo in mlekarstvo, jajca, čebelarstvo in med, zelenjadarstvo, vino, poljedelske stroje in orodje, perutinarstvo in kunčerejo. Z vzorci domačih pridelkov se je tu opozarjal domače in vnanje trgovce in jih vabilo, da stopijo v trgovske stike z domačimi proizvajalci. Prišlo je mnogo kupcev in trgovcev iz inozemstva, ki so z domačimi producenti navezali trgovske stike in bodo od njih nabavljali blago, zlasti vino, sir, med, jajca in zelenjavo.

Higijenska razstava, ki jo je priredil Državni higijenski zavod v Ljubljani, nam je prikazala zlasti higijensko službo Dravske banovine v zelo zanimivi, tudi širšim slojem naroda lahko domljivi obliki. Tu je priredil tudi ljubljanski OUZD svojo lastno, zelo poučno razstavo.

Novodobno gospodinjstvo je bila posebno za naše žensko močno zanimiva in privlačna razstava. Razstava je bila nekaj kajpota, kako si gospodinja uravnaja svoj posel, da bo ustrezal načelom smotne porabe časa, moči in materiala ter da bo odgovarjal zahtevam narodnega gospodarstva in narodnega zdravja. Obenem pa je razstava javnosti pokazala, v kakšni smeri in na kakšen način se v sedanji dobi vrši razvoj gospodinjstva.

Razstava pohištva nam je dokazala neprimerno velik napredek naše pohištvene industrije. Razstavljalci so z izredno okusnostjo prikazali vse od priprostih spalnic do luksurijskega salona. Pohištvo je izdelano po načrtih priznanih naših pohištvenih arhitektov in nam nudi garancijo modernizacije in solidnosti tudi na tem polju.

Industrijski, obrtni in trgovski del velesejma je poslovno dobro zaključil. Predvsem je bila živahna kupčija v raznih sekcijah predmetih, dalje zelo dobro v gospodarskih strojih težke industrije in kovinskih predmetih, pohištvu, preprogah, klavirjih, harmonikah, radioaparatih, tapetirstvu, pleteninah, čepkah, krznu, bižuteriji, parfumeriji, živilski industriji, raznih predmetih dnevne porabe, športnih predmetih in praktičnih novostih.

Obiskovalcev je bilo nad 110.000, od teh 5 % inozemcev, predvsem iz Avstrije, Italije, Nemčije, dalje Poljske, Francije, Anglije in Grčije.

Na dan otvoritve je počastila prireditelj v svojim obiskom tudi Nj. Vel. kraljica Marija.

Letošnja jesenska prireditev našega velesejma je za nami in je pomislilo samo, koliko gostov je privabila v Ljubljano, da o kulturnem pomenu velikih razstav v njenem okviru niti ne govorimo, moramo priznati, da je obrodilo delo organizatorjev bogate sadove. Organizatorji tako veliko prireditelj in zbrati toliko gradiva in vse tako

starejših mojstrov in sicer dr. Tartakower, kar je vsekakor nekoliko čudno. Izgubil je štiri partije, tako proti Stoltzu, Flohru, Bogoljubovu in dr. Aljehinu, zmagal je pa samo enkrat in sicer nad Collejem. Remis so ostale partije s Kostićem, Astalošem, dr. Vidmarjem, Niemciwicom, Pircem, Maroczyjem in Spielmannom, dočim bo prekinjena partija proti Bogoljubovu najbrž dobil.

Na zadnjem mestu je naš mladi mojster Vasa Pirc, ki je menda najmlajši udeleženec turnirja. Začel je dobro. Porazil je Niemciwicza, takoj nato je pa začel po vrsti izgubljati. Izgubil je proti Kostiću, Stoltzu, Bogoljubovu, dr. Aljehinu, Spielmannu in Colleju in je dosegel največ porazov. Poleg zmage nad Niemciwicom mu je uspelo poraziti tudi dr. Astaloša, remiziral pa je z dr. Tartakowerjem, dr. Vidmarjem, Flohrom, Kashdanom in Maroczyjem. Pircu je videti, da nima še turnirske rutine in da tudi fizično ne vzdrži takega napora. Morda si bo v drugi polovici turnirja opomogel, kajti zadnje čase igra nekoliko boljše in ga je menda tako zvali »Lampenfieber« zaspustil.

lepo razvrstiti, kakor je bilo na velesejmu, ni lahka naloga. Tu je treba mnogo podrobnosti dela, ljubizni do stvari požrtvovalnosti in samozatajevanja. Izmed požrtvovalnih prirediteljev, ki zaslužijo vso pohvalo in priznanje, naj omenimo predsednika velesejma g. F. Božiča, ravnatelja g. dr. M. Dularja, za tujsko prometno razstavo gg. dr. Marna, podžupana prof. Jarca, dr. Brileja, ravnatelja Velikonjo, Fr. Krapeža, A. Petelna, dr. Plessa, ravnatelja Pintarja, dr. Tavzesa, ing. Černeta iz Maribora, ing. Čulka in arh. Spinčiča, za kmetijsko razstavo gg. V. Rohrmanna in ing. Laha, za mlekarstvo razstavo gg. tajnika Benka, revizorja Rožeta in trgovca A. Verbiča, za čebelarstvo prof. Verbiča, za zelenjadarstvo načelnika Streklja in viš. sadnega nadzornika Humeka, za vinarsko ing. Zupančiča, tajnika Kafola in vpokojenega vr. kletarskega nadzornika Gombača, za perutinarsko gospo Černetovo, predsednika Klemenčiča in predsednika sekcijanskega oddelka Seherja, za razstavo kunecev gg. Hudalesa, Mejčarja in Roznana, za higijensko ravnateljico dr. Pircu, za novodobno gospodinjstvo gospe Kraigher, Govekar, Kroat in Lapajne, za obrtno pa vodjo g. Brozoviča.

XII. ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem se bo vršil od 4. do 13. junija 1932.

Z naše univerze

Zimski semester na naši univerzi traja od 25. septembra 1931 do 15. februarja 1932. Inskripcija bo od 25. septembra do 4. oktobra. Inskripcijski rok v zimskem semestru ne bo podaljšan. Naknadna inskripcija se bo dovoljevala le na motivirane prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili.

Akademski oblasti za študijsko leto 1931/32 so: rektor prof. dr. Alfred Šerko, prorektor prof. dr. Metod Dolenc, univ. sekretar dr. Matej Šmalc. V univerzitetnem svetu so: rektor kot predsednik, prorektor kot podpredsednik in vsi redni profesorji kot člani. Univerzitetni senat tvori rektor kot predsednik, prorektor, vsi dekanji in prodekanji pa kot člani. Rektor in vsi dekanji tvorijo univerzitetno upravo. Dekan filozofske fakultete je prof. dr. Franc Veber, prodekan prof. dr. Jakob Kelemina, dekan juridične fakultete prof. dr. Rado Kušej, prodekan prof. dr. Janko Polec, dekan medicinske fakultete prof. dr. Evgen Kanský, prodekan prof. dr. Janez Plečnik, dekan tehniške fakultete prof. dr. Alojzij Kral, prodekan prof. dr. Karel Hinterlechner, dekan teološke fakultete prof. dr. Lambert Ehrlich, prodekan prof. dr. Matija Slavič. Člani univerzitetnega sodišča so: prof. dr. Rado Kušej, prof. dr. Ivan Prijatelj, prof. dr. Lambert Ehrlich in univ. sekretar dr. Matej Šmalc.

Frekvenca v poletnem semestru 1931. Vseh slušateljev je bilo 1552, med njimi 1531 rednih in 21 izrednih slušateljev ter 191 rednih in 4 izredne slušateljice. Na filozofski fakulteti je bilo 393 slušateljev (med temi 8 izrednih slušateljev ter 141 rednih in 3 izredne slušateljice), na juridični 400 (med temi 30 rednih slušateljic), na medicinski 8 (med njimi 14 rednih slušateljic), na tehniški 534 med njimi 5 izrednih slušateljev, 13 rednih slušateljic in 1 izredna, na teološki pa 138.

NOGAVICE, ŽIGOM

Kluc
Najboljše, najtrajnejše, zato
najcenejše!

Čitajte ilustrovano revijo
»ŽIVLJENJE IN SVET«

Besedo imajo naši čitatelji

Prošnja vodstvu strojnih tovarn

Vsak dan čakam. Hlastno prebiram časnike v nadi, da se bo morda danes kdo ojnaučil in razkril onim, ki se jih to tiče, našo skromno in vendar tako gorečo željo.

Podružnica strojnih tovarn v Zvonarski ulici se posebno zadnje leto obširno bavi z izdelovanjem motornih brizgalin. Ker pa se seveda taki izdelki preizkušajo, nimamo nikdar miru pred tem večnim brnenjem, ki nam trga živce, kratki mir in nas moti pri naših vsakdanjih opravilih.

Izpuhi pri avtomobilih morajo biti pod kaznijo zaprti. Vsak preveč glasen ropot motorja kaznuje policijska oblast. Tudi tu bi se dalo nekaj storiti, da bi imeli ljudje malo več miru. Pomislite, kako vpliva to silno ropotanje že na zdravega človeka: pa se spomnite bolnikov, ki so priklenjeni na posteljo brez katerih gotovo nismo v šentjakobskem okraju.

Vsak dan vidimo na cestah brizgalne, ko jih prepeljajo v barvanje in razal. Kaj bi vodstvo strojnih tovarn ne moglo poskrbeti, da bi se še preizkušnje vršile izven mesta v manj obljubljenih krajih?

Vrnite nam mir, saj drugega že itak nimamo v tem okraju. Prepričani smo, da naša prošnja ne bo zaman in da bo vodstvo strojnih tovarn ukenilo vse potrebno, da nas reši vsaj najhujšega ropota.

Prizadeti.

Nova tramvajska tarifa

Ko so bile z otvoritvijo nove tramvajske proge ukinjene mesečne vožnje karte ter so se uvedli bloki z 10 oziroma 20%-nim popustom, smo bili mnogi, da bodo mesečne karte na podlagi večkratnih prošenj potom časopisja zopet uvedene. Ko pa je gremij mestnega magistrata zahteval, naj predloži vodstvo Maloželeznice družbe v treh mesecih osnutke novih mesečnih kart, smo bili prepričani, da iste zopet dobimo. Toda žalibog je ostalo vse brez uspeha. Zato se danes ponovno obračamo na vodstvo Maloželeznice družbe s prošnjo, da se nova tarifa še enkrat temeljito prouči, kajti sedanje cene ne škodujejo samo strankam, ki so tako rekoč pristigli, da tramvaj štirikrat na dan uporabljajo, temveč tudi podjetju samemu, ker veliki del prejšnjih mesečnih abonentov omejuje svoje vožnje na minimum.

Pa ni bilo dovolj, da so nam odvzeli mesečne karte, temveč so še staro progo podražili za 50 para. Pa če se prav dobe karte v blokih z 20%-nim popustom, stane vožnja na stari progi še vedno za štiri delne proge, ki največ pridejo v pošto, 10 para več kot prej. Zakaj? Mar zato, da bomo mi, ki se že desetletja vozimo s tramvajem od vojne bolnice, dolenskega kolodvora na glavni kolodvor, ali obratno,

OUZD v avgustu

OUZD v Ljubljani objavlja najvažnejše statistične podatke za avgust. (Številke v oklepajih pomenijo prirast oz. padec od lanskega leta.) Vseh zavarovanih članov je bilo 98.759 (— 3510), od teh moških 67.618 (— 2722), žensk 31.141 (— 788). Bolnikov je bilo 2322 (— 340), od teh moških 1342 (— 176), žensk 980 (— 164). Odstotek bolnikov je znašal 2,35 (— 0,25) in sicer pri moških 1,98 (— 0,18), pri ženskah 3,15 (— 0,43). Povprečna dnevna zavarovana meza je znašala 26,68 (— 0,25) in sicer pri moških 29,76 (— 0,05), pri ženskah 19,99 (— 0,51). Celokupna dnevna zavarovana meza je znašala pri moških 2.012.543,20 (— 88.407,20), pri ženskah 622.534,40 (manj 32.036,80) skupaj 2.635.077,60 (— 120.444). Padec članstva se je v avgustu zopet zmanjšal in sicer na — 3510 (od — 4630 predhodnega meseca). Vzrok temu pojavu ni vsestransko omiljenje gospodarske krize, temveč napredovanje posameznih sezonskih industrij, v prvi vrsti gradbene industrije (regulacija Ljubljanske, zidanje novih tramvajskih prog itd.). Po končani sezoni, katere se tu in tam tudi umetno vzdržuje na tako povoljni višini od strani javnih faktorjev v svrhu ublažitve brezposelnosti, bo padec zavarovanih delavcev zopet narasel.

Zdravstvene razmere so se v avgustu zboljšale v primeri z lanskim letom skoraj za eno desetino. Odstotek bolnikov se je zmanjšal za celih — 0,25 odstotka na višino 2,35 odstotka (vštevši porodnice). Značilno je, da je padel odstotek moških bolnikov samo za — 0,18 odstotka, dočim je odstotek ženskih bolnikov — kateri je vse predhodne mesece naraščal — padel za celih — 0,43 odstotka.

Povprečna dnevna zavarovana meza, katere odgovarja približno povprečnemu dnevnemu delavskemu zaslužku, je padla od lanskega leta za ca 1 odstotek, t. j. za Din — 0,25 na Din 26,68. Padec ženskih plač je povprečno desetkrat večji (Din — 0,51) nego moških plač (Din — 0,05).

Celokupna dnevna zavarovana meza je padla za Din — 142.444 — na Din 2.635.077,60 p. Bolniški prispevki OUZD-a so se tako znižali dnevno za več kot Din — 7.000 ali mesečno skoraj za Din — 200.000.—

Preveč ve.

— Moja prijateljica noče o svojem žaniru ničesar več vedeti.
— Gotovo ve že preveč.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Cetrtek, 10. septembra katoličani: Nikolaj Tol.; pravoslavni: 28. avgust: Mojsije.

DANASNJE PRIREDITVE:

Kino Matica: Grock.
Kino Dvor: Obešnjakova Tončka.
Kino Ideal: Pariska ljubezen.
Jakopičev paviljon: Razstava umetne.
DEŽURNE LEKARNE:
Danes: Sušnik, Marijin trg 5 in Kuralt, Gosposvetska cesta 10.

Alkohol proti opeklinam

Vsa doslej priporočana sredstva proti opeklinam pomagajo samo začasno, da bolečine nekoliko ponehajo. Šele v novemem času smo dobili sredstvo, ki je mnogo učinkovitejše. Proti opeklinam je najboljši alkohol. Če pomočimo opečeni del telesa v alkohol, bolečine takoj ponehajo. V težjih primerih se priporoča položiti na opekline v alkohol namočeno vato. Tako si rano temeljito desinficiramo, rana se začne hitro celiti, obnem pa prepreči mehurje, ki so zelo neprijetni, posebno če jih odrgnemo.

Proti opeklinam je treba uporabljati etilalkohol, ki pa ne mora biti 96%, temveč zadostuje 30—40%. Denaturirani spirit ni priporočljiv, ker so v njem primesi, ki bi utegnile rano inficirati, tako da bi se začela gnajiti. Z uspehom lahko rabimo tudi alkohol, ki mu primešamo na en liter en gram jodoforma.

Novinarska.

»Frankfurter Zeitung« je imela v Kodanju poročevalca, ki ni bil za nobeno rabo. Vsi opomini so bili zaman. Lastništvo lista je pozvalo končno enega najduhovitejših urednikov, Rudolfa Gecka, naj svojega kolego pouči, kako je treba delati. Geck je sedel in napisal stanovskemu tovarišu pismo: — Velečeni gospod. Nekat gnilga je v državi Danski in to ste Vi. S prijateljskim pozdravom...

DOBRA PEVKA.

— Zakaj vedno skočiš k oknu in pogledaš na ulico, kadar pojem?
— Da bi ljudje ne mislili, da te pretepa.

Pride! Pride!

Maurice Chevalier

v glavni vlogi

Oskar Straus

komponist čarobne, nepozabne
operete

Ernst Lubitsch

režiser, ki je iz znane popularne
operete ustvaril diven film!

Elitni kino Matica

Pride! Pride!

Valček o čarju
SMEHLJAJOČI
SE POROČNIK

Dnevne vesti

— Iz državne službe. Premješeni so monopolski pristav tobačne tovarne v Ljubljani Volislav Semiz k tobačni tovarni v Sarajevu, pomožni monopolski kontrolor tobačne tovarne v Ljubljani Franc Merše k tobačni tovarni v Sarajevu, manipulativni monopolski pripravnik stanice v Novem Sadu Anton Košir k tobačni sekciji v Bački Palanki in manipulativni monopolski pripravnik stanice v Sinju Edvard Šintler k tobačni stanici v Širokem Bregu.

— Kongres naših zdravnikov. Jugoslovansko zdravniško društvo ima svoj 13. letni kongres v Novem Sadu v času od 17. do 19. t. m. Kongresu bo priključena medicinska razstava. — Poleg rednih društvenih zadev so na dnevnem redu predavanja o skrbi za duševno bolne in duševno mani vredne, referati o svobodnem izbiranju zdravnikov pri socialnem zavarovanju ter o zavarovanju zdravnikov. Predavanja so priključili odlični naši znanstveniki in praktični zdravniki. — Kraljevska banska uprava, novosaški kolegi in mestna občina bodo priredili bankete, večerje in route. Predvideni so izleti v Fruško goru, Kameniku, manastir Rakovac itd. Na predvečer 16. t. m. se bo vršil kolektalni sestanek na terasi konališča, delo kongresa pa se začne 17. t. m. ob 9. Kongres se bo končal 19. t. m. s kosilom, ki ga daje mesto Novi Sad v čast udeležencem. Kongresni prihodek znaša 100 Din. Legitimacije in programi so zdravnikom na razpolago v Državni bolnici za ženske bolezni v Ljubljani. Stara pot št. 3.

— Češkoslovaško odlikovanje Frana Šuklieta. Poročajo nam: Dne 8. t. m. je češkoslovaški vicekonzul g. A. Čihelka iz Ljubljane posetil na njegovem domu na Kamnu pri Novem Mestu nestorja slovenskih politikov Frana Šuklieta, da mu po nalogu poslanika ministra dr. Roberta Fliderera izroči komanderski križ reda Belega leva. Ker je g. Šukliet rekonvalescent po težki bolezni, se je vršilo to slavlje v naloženem rodbinskem krogu. Stari gospod Šukliet je sprejel gospoda vicekonzula v svoji bolniški sobi, katere ta čas ne sme zapustiti. Radostno razmišlja o posluhu kratke nagovori, s katerim mu je g. Čihelka izročil visoko odlikovanje v znak priznanja zasluge, ki jih je slovenski politik v svojem dolgotrajnem parlamentarnem delovanju storil tudi češkoslovaškemu narodu. V lepih izbranih besedah se mu je zahvalil stari doživetnik, proseč ga, da sporoči njegovo vdano zahvalo gospodu ministru poslaniku ter njegovemu prošnji, da dostavi gospodu prezidentu Češkoslovaške republike izjavo njegovega občudovanja in globoke vdčnosti. Ob enem naj gospodu prezidentu sporoči spoštljivo zahvalo za plemenito gesto, s katero se je spomnil starega borca za slovensko in slovansko stvar. — Po obedi se je g. vicekonzul A. Čihelka poslovil od starega gospoda na Kamnu in se vrnil v Ljubljano.

— Iz zdravniške službe. Iz imenika zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil ertan zasebni zdravnik v Trzinu dr. Otoz Hawlina, ki je 5. avgusta umrl.

— Razpisane službe. OUZD v Zagrebu razpisuje mesto referenta zdravniške stroke kategorije A položaja V. in mesto referenta matematične stroke, kategorije A, položaja VI. Prošnje je treba vložiti do 17. oktobra. — Zavod za radioterapijo v Beogradu razpisuje mesto sekundarnega zdravnika. Prošnje je treba vložiti do 30. t. m. — Občina Ruski Krstur razpisuje na tej dan za mesto občinskega veterinarja. Prošnje je treba vložiti do 20. t. m. — Občina Teslić razpisuje natečaj za občinskega zdravnika. Prošnje je treba vložiti do 30. t. m.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 53 z dne 10. t. m. objavlja proglas Ni. Vel. kralja Aleksandra I. narodu ustavo kraljevine Jugoslavije, zakon o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja, naredbo o izrekanju kazni za železniško-policijske prestopke na temelju št. 36, zakona o železniški javnega prometa, razpis o kontingentiranju izvoza iz Jugoslavije v Avstrijo, izpremembe in dopolnitve v navodilih o pristojnosti za posle resora ministrstva za trgovino in industrijo z dne 4. decembra 1929 I. br. 36.413/0 in rešitev finančnega ministra glede devizno-valutnega postopanja.

— Razpisana služba katarskega nadzornika. Kr. banska uprava razpisuje na podlagi razpisa ministrstva za poljedelstvo z dne 31. avgusta 1931, št. 52.228-I, službo kletarskega nadzornika za dravsko banovino s fakultetno izobrazbo. Prosilci za to mesto morajo predložiti dokazila, da izpolnjujejo splošne pogoje za sprejem v državno službo, ki jih zahteva št. 3 zakona o

uradnih in da imajo strokovno izobrazbo za razpisano službo. Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 Din kolkovane prošnje, opremljene s pravičnimi in zadostno kolkovanimi prilogi, je vložiti najkasneje do 30. t. m. pri kr. banski upravi dravske banovine v Ljubljani.

— Na mejo — v Gornji Cmurek! V Gornjem Cmureku, kake pol ure od mejne reke Mure se ustanovi v nedeljo 13. t. m. Sokol. Po ustanovitvi priredi tamkajšnja N. O. veselico, pri kateri sodeluje godba »Draves in pevsko društvo »Jadranc« iz Maribora. To bo prva večja prireditev v tem obsejnim kraju lepih Slovenskih gor. Narodna Odrbana v Mariboru priredi tega dne izlet v Gornji Cmurek. Vožnja v avtu stane tja in nazaj po 35 in po 25 Din za osebo. Odhod iz Maribora ob pol 13., povratek iz Gornji Cmureka ob 19. uri. Kdor želi videti zgornji del Slovenskih gor, preko Jakoba s prekrasnim razgledom po Murskem polju, naj ne zamudi te ugodne prilike. Poznati svojo domovino osobito našo severno mejo, bodi prijetna dolžnost vsakega rodoljuba. Prijave sprejema pisar na N. O. v petek in soboto v Grajski ulici 5 od 18. do 20. ure. »Kdor ne pozna žrtve, je za narod mrtev!«

RESTAVRACIJA »EMONA« DANCING

— Število učencev v zagrebskih ljudskih šolah. Na vse zagrebske ljudske šole se je vpisalo letno 12.739 učencev in učenk. V Zagrebu imajo 28 poslopij za ljudske šole. Zanimivo je, da je že izpred vojne v ljudskih šolah vedno več učencev kakor v običajnih.

— Advokatski dnevnik. Kakor vsako leto, izide tudi letos v drugi polovici leta Advokatski dnevnik, ki ga izdaja predsednik oddelka kasacijskega sodišča v Novem Sadu Bogoljub Djukić. Dnevnik je posebno prikladen za odvjetnike, banke itd.

— Tujskoprometna razstava in razstava slovenskih mest na ljubljanskem velesejnu. ki sta nameščeni v paviljonih J. M. N. K. bosta za obisk šol odprti v dnevih 14. 15. in 16. t. m. od 8. do 18. Šolska vodstva se vabijo, da izrabijo to ugodno priliko in privedejo šolsko mladino na ozled. Vstopnina 3 Din za učenca, spremljajoče učiteljevo pa je vstopnine prosto. Od 10. do vključno 13. t. m. je seimišče za obisk zaprto.

— Prodaja lesa in drv. Direkcija šum v Ljubljani bo prodala 19. 21. in 22. t. m. po pismenih ponudbah večje količine lesa in drv. Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI.

— Državnoznanstvo. Ta knjiga dr. Frana Ogrina, ki obravnava splošne pojme državne ureditve in našo državno organizacijo z zakoni in predpisi, je po velikem delu še vedno aktualna. Lani ji je bilo izdano Dopolnilo, ki je pa skoro že pošlo. Dojem je od prvotne knjige preostalo še par sto izvodov. Knjiga z Dopolnilom služi vsakomur in se more tudi uspešno uporabljati kot pomožna knjiga na raznih šolah. Potrebno bo pa poznati še novo ustavo in nove volilne zakone. Cena prvotni knjigi (broš, 156 strani) je znižana na 15 Din, z Dopolnilom na 20 Din. Dobi se v knjigarnah in pri pisarju v Kamniku.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da ni pričakovati nobenih izprememb. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države deloma oblačno, v jugovzhodnih delih deževno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 24,9, v Skoplju 21,8, v Beogradu 19,6, v Zagrebu 16,7, v Ljubljani 15,4, v Mariboru 14,8, v Sarajevu 14,3. — Davi je kazal barometer v Ljubljani 764,6, temperatura je znašala 6,1.

— Smrtina kosa med ameriški Slovenci. V kraju Pullman, država Illinois, je umrl 11. avgusta Anton Tome. Pokojni je bil rojen leta 1882. v Tlakah. v Ameriki je bival 22 let.

— S smodnikom je hotela pokaditi bolno mater. Pri nas na kmetih je običaj, da bolnike pokade s smodnikom. To je poskusila včeraj tudi Marica Tolar, hčerka kočarja, stara 20 let, stanujoča v Podlojniku. Na njo je prižigala smodnik, je nastala eksplozija, ki jo je ozlala ves obraz. Morali so jo prenesti v bolnico.

— Smrt v vodnjaku. V vasi Pakošnici pri Kruševcu se je pripetila v ponedeljek smrtna nesreča. Dragoljub Gorgijević je kopaj vodnjak in 20 metrov globoko se je nenkrat pojavilo toliko vode, da je nesrečni delavec utonil.

• Oblike in klobuke kemično čist. barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

— Zločin 12letnega dečka. V vasi Džetovcih blizu Osijeka sta pasla Adam Zupanjac in Števan Šuvak živino. Fantička sta se pa naenkrat zaradi deklic stepla in Zupanjac je zabodel Šuvaka z nožem. Šuvak je obležal mrtev. 12letnega ubijalca so ga aretirali.

— Nesreča. Marija Žagar, hčerka rudarja iz Črne, je doma padla z drevesa in si zlomila levo nogo.

Iz Ljubljane

Maša zadušnica za bazoviške žrtve se vrši v Ljubljani v nedeljo v novi škijenski cerkvi ob 10.30 uri dopoldne. — Akademski omladina

— Iz Klub jugoslovenskih primorskih akademikov poziva vse primorske akademike, da počaste spomin njih, katerim so tujevine svinčenke pretrgale nit življenja samo zato, ker so trdno verovali v veliko in močno Jugoslavijo. Udeležimo se polnoštevno maše zadušnice, ki se bo brala v nedeljo v novi škijenski cerkvi ob 10.30 uri dopoldne in pri kateri poje Venturinijevo slovensko sv. mašo mešani zbor Prosvetnega društva »Tabor«.

— Iz Fran Lovšina na zadnji poti. Včeraj popoldne so položili zaslužnega nadučitelja g. Frana Lovšina k večnemu počitku. Na zadnji poti so ga spremljali mnogi njegovi prijatelji in znanci, med njimi E. Gangl, F. Likozar, M. Verbič itd. Okrog 59 Belokranjcev se je prišlo posloviti od zaslužnega moža, ki si je postavil v tem delu naše ožje domovine najlepši spomenik. Ob odprtem grobu so se poslovili od pokojnika v imenu stanovskih tovarišev upokojeni nadučitelj g. Lovro Perko, v imenu viniške občine župan g. Pero Malič, v imenu viniških organizacij pa g. Kavčič. Tudi Sokoli so se prišli posloviti od svojega zvestega brata. Bodi mu lahka domača zemlja, za katero je tako vneto deloval!

— Iz Smrti prikljubljene Ljubljance. Včeraj je preminul v Ljubljani v visoki starosti 83 let upokojeni računski nadsvetnik g. Jernej Kilar. Pokojni je bil v Ljubljani splošno znan in priljubljen, saj menda ni Ljubljance, ki bi ga ne bil, če ne osebnost, pa vsaj na videz poznal kot izredno simpatičnega in značajnega moža. Svoje otroke je vzgojil v strogo narodnem duhu. S pravo očetovsko ljubeznijo je poskrbel, da so za življenje temeljito usposobljeni. K večnemu počitku ga položijo danes popoldne. Pogreb ob 16.30 z Rimске ceste št. 9. Blag mu spomin! Težko prizadeži rodbini naše iskreno sožalje!

— Iz Regulacija Gradaščice. Od novega trnovskega mostu pa do Tenenteja je opor-

otvarjamo danes 10. t. m.

ni betonski zid gotov na obeh bregovih: od Tenenteja pa do Zalokarjeve zatvorice je gotov oporni zid na desnem bregu, na levem bregu je pa še v delu v dveh odsekih. Od mostu navzgor delajo škarno na desnem bregu. Kadar bo to delo dokončano, pride na vrsto levo obrežje ob Dobrihovi ulici. Ob novi strugi pa nasipajo in planirajo svet, da ne bo mogla voda ob novonovih poplavljenih vrtoch in njiv.

— Iz Regulacijska dela v Ljubljani. Od šentjakobskega mostu navzgor do zatvorice je oporni betonski zid gotov na desnem in levem bregu. Zdal delajo brežine iz ilovice, ki jo je na obrežje za betonski zid nanesel bager. Na Gallusovem nabrežju je v delu zadnji osek betonskega opornega zida. Kadar bo to delo končano, bodo napravili in zavrvali brezine kakor vidimo to na Grudnovem nabrežju in Krakovskem nasipu. Dela pri novih mosteh na Marjinem trgu grede urno od rok. Zdal delajo opaž za betonski zid, ki bo vezal levi most z bregom ob Prešernovem spomeniku. Pri šentpeterskem mostu pa počiha delo. Oporna zidova sta sicer gotova. Nakopana ilovica pa se leži v strugi kakor pred tedni. V akcijo bo moral stopiti bager, pa bo šlo.

— Iz Obnova hiše. Na Poljanskem nasipu so včeraj postavljali zidarski oder ob enonadstropni hiši št. 22. ki je last Franceta Dolinarja. V nekaj dneh dobi hiša čedno zunanje lice, kar bo mičnost Poljanskega nasipa povečalo. Poljanski nasip se bo zelo izpremenil, kadar padejo stare pritlične in enonadstropne hiše, ki stoje izven stavbene črte in se zgrade v stavbni liniji moderne eno- ali večnadstropne hiše.

— Iz Plinsko omrežje. Se širi iz ulice v ulico. Zdal polagajo plinske cevi v Langusovi ulici. Jarek je izkopan od Tržaške ceste do Marmontove ulice. Nekaj cevi je že v tleh in čez nje jarek zasut. V Verstovškovo ulico bo tudi segalo plinsko omrežje in sicer od Groharjeve ulice pa do Lepega potoja. Delavci mahajo s krampi, da napravijo primerno globok jarek ter zakopavajo vanj železne cevi. Plinsko omrežje močno raze, ker se plin kakor kurivo vedno bolj uveljavlja.

— Iz Vpisovanje v glasbeno šolo nar. železničarskega glasbenega društva »Sloga« bo samo še danes in jutri od 8. do 12. in od 16. do 18. v veliki društveni dvorani v Ljubljanskem dvoru. Vhod iz Pražakove ulice. V soboto 12. t. m. ob 16. bo razdelitev učnih ur istotam. v ponedeljek pa pričetek rednega šolskega pouka v vseh oddelkih.

— Iz Šmartinska cesta bo radi tlakovanja od Jenkove ulice do mitnice pri podvozu od danes do preklica zaprta.

Kočljivo vprašanje.

— Povej mi, doktor, ali ima mož pravico odpirati pisma svoje žene?

— V nekaterih primerih ima, toda v takih primerih navadno nima poguma.

Kamnik na razstavi naših mest

Na razstavi naših mest so se posebno odlikovali vrli Kamničani

Ljubljana, 10. septembra.

Preveč so nam bili pripravili naenkrat, da bi mogli vse vsaj površno opisati. V splošni poplavi prireditev in svečanosti nismo mogli opozoriti javnosti v zadostni meri na zanimivo razstavo naših mest, ki v polni meri zasluži javno priznanje in pohvalo za svoj trud in požrtvovalnost. Ker ostane razstava naših mest odprta za šole (dobro bi bilo, da ostane odprta tudi za odrasle) še 14. 15. in 16. tm., hočemo opozoriti vsaj šole na lepote in zgodovinske znamenitosti poedinih mest, v kolikor tega še nismo storili. Oglejmo si danes izredno bogato razstavo Kamnika.

Na razstavi mest je vzbujal največ pozornosti Kamnik in tudi po pravici, saj se je nam predstavljal s tolikšnim bogastvom znamenitih starin, dragocenih zaradi visoke umetniške in zgodovinske vrednosti, da smo se naravnost čudili, kje so vrli Kamničani vse to dobili. Posetniki se kar niso mogli načuditi temu bogastvu ter zanimivostim, ki tvorijo cel muzej. Tolikšna mno-

Nikolaj Sadnikar

žina razstavnih predmetov bi potrebovala še vsaj dvakrat tako velik prostor, kot ga ima, da bi prišlo vso razstavno gradivo do polne veljave. Tu je vse nakupičeno, da bolj že ne more biti, vsega je toliko, da v začetku ne veš, kam bi pogledal. Pa saj so tu tri skoraj celotne zbirke starin; največ je razstavil g. N. Sadnikar, višji živinovozdravnik, nekaj je tudi prispeval g. Joško Stele — oboja iz Kamnika, znana zbiratelja starin in umetnin — in kamniška meščanska korporacija.

Ena najdragocenejših zgodovinskih rari-

z novim sporedom prvovrstnih atrakcij do 16. t. m.

tet je prva slovenska knjiga. Dalmatinov prevod petih Mojzesovih knjig (Pentateuh). Baje so se ohranili od te knjige le štirje izvodi, izmed kateri je Sadnikarjev edini v Jugoslaviji. Knjigo je tiskala prva ljubljanska tiskarna J. Mandeljc l. 1578. Toda takšne dragocenosti se kar izgube med množico drugih, nič manj zanimivih predmetov. Čehovskih vrčev je cela vrsta, datirajo pa vsi iz začetka 18. stoletja. Največja redkost je pa gotovo slika Napoleoneve matere, last g. Sadnikarja. Dragoceno je slika kamniškega požara iz l. 1779. Orožja, sulice iz viteških časov je cela zbirka. Vrste se halebarde in različne druge sulice, partizane itd. Omembe vredna je fotografija originalnega kamniškega grba, ker grb na pečatnikih ni pravičen, baje je graver zamenjal desno polovico z levo. Skrinj različnih oblik in izdelave ter izvora je toliko, da si jih ni mogoče vseh ogledati. Sploh pa potrebuješ za to razstavo, če si jo hočeš temeljito ogledati, ves dan.

Razstavljeno je skoraj vse, kar je v zvezi s kamniško in s preteklostjo sploh. Med kupi tega bogastva tiskata stara in ur, redkost, kakršnih ne vidiš vsak dan. Pokazati je menda vse, kaj vse so zmogli naši predniki; krasna razbarska dela, bizuterija, graverški izdelki, cela zbirka krasno izdelanega okovja ključavnic, ključev poleg tolkačev, ki so jih rabili namesto zvoncev pri vratih, razloženo je tudi razno mučilno orodje, vidimo tudi krasno vezene, maše ne plaše in vezene na razstavah, pa redke slike, knjige, numizmatično zbirko itd. — skratka toliko predmetov, da jih ne moreš niti naštet. Seveda ne manjka tudi krasnih avb pristne narodne noše, pa tudi starinski planšarski klobuki z ogromnimi kraji so vzbujali precej pozornosti.

Med drugimi je tudi posebna zanimivost tako zvana »Spelka«, popolnoma obrta turška glava s polmescom pod vratom — razbarski izdelek iz pušpana, star 250 let. Takšno so baje včasih brili glave premaganim Turkom. Med drobnejši pade v oči lepa škatlica iz kleš morskega rakca, okovana s srebrom; takšne škatlice so baje včasih služile ženskam za šivalni pribor ter so jim jih darovali kavalirji graščaki, ki so pač lahko nabavili takšen luksus. Modra sajčaka iz srede prejšnjega stoletja je bila baje pokrivalo nekega vojaka iz Kamnika. Takšnih 40.000 pokrival je baje Avstrija prodala l. 1858. srbskemu kralju Milanu, ki so potem izpodrinile v naših južnih krajih fele. Da so bili vozniki v časih, ko še ni bilo železnice imenitni gospodje ter je bil njihov polk časten, nam priča »zlata colka«, najbrž pozlačen kovinski, colki podoban predmet, pripet na verigi, s katero se je lahko obečal, menda na parizarijih; takšna colka je bila namreč znak težkih voznikov, parizarijev. Na razstavljeni colki je gravi-

ran napis v bohoričici: »Bom šou v Gorico, bom pelou ženico, nazaj pa kofe, da bi bila deklet«. Za zanimivi predmet datira iz l. 1826. Poleg vidimo v vitrini izredno velik krožnik, kot lopar, iz kositra ter je baje iz dobe, ko je bilo blagostanje v deželi. Nekdaj je bil običaj, da so pomočniki potovali po svetu, da so se še bolj izvežbali v tujini ter jo spoznali. Neki kamniški krojač, ki je zelo cenil svojo obrt, je v znak svojega dostojanstva nosil po svetu velik naprtnik, ki drži skoraj pol litra. Na njem je napis: »Za šivati prevelik, za nit pa prav — po svetu ga nosu, ga vedno štemau«. Naprtnik je krasen izdelek, datira pa iz l. 1732.

Kako pomosni so Kamničanje na svoji zgodovini, nam priča dejstvo, da so zbrali vsa imena svojih županov, ki so županili od l. 1301. do danes. Ni jih baš ma'o, 112 jih je.

Največ zanimanja je vzbujal šlem, ki ga je baje nosil branilec mestnega obzidja v XVII. stol. (1615—1690). Branilci so bili oboroženi s težkimi in kot je velik nož, dolgimi meči, ki so jih mogli sukati le z obema rokama.

Nad vsem razstavljenim bogastvom pa dominirajo krasna, rezljana vrata s podbojem, popolnoma ohranjena, a iz l. 1621, domače delo, saj nosi prečnik podboja napis: »Bres dela nima jela«. Vrata so bila vzidana v Sadnikarjevi hiši in jih je razstavljalec izkopal iz stene, da jih je lahko poslal na razstavo. Baje so bila prej sobna vrata v hiši mestnega sodnika Jožeta Koširja (Koschier), ki je stala na kraju sedanjega Sadnikarjeve hiše. Kdo jih je izdelal, se ne more ugotoviti. Pomočnika podboja tvorita krasna stebra s podstavkom in kapitolom ter nosita prečnik z omenjenim napisom. Široka sta po 25 cm, vrata so visoka s podbojem približno 2,50 m v svetlobi pa merijo 90 X 195 cm. Stebra sta krasno ornamentirana, izrezljana je vinska trta, sploh je pa vse polno okrasov. Kriolo ima dva polnila, po 60 * 70 cm velika, ki sta prav za prav podobni z okvirjem. Zgorajje polnilo prikazuje Adama in Evo pod drevesom spoznanja, ki ga ovija kača, poleg se pase jelen, v ospredju pa gloda verveca sadež. Eva izročila Adamu prepovedan sad, z levo roko se pa drži veje. Gročnika sta pokrita samo s figurnimi pesi. Vse to je upodobljeno naravnost moji stroki in v trd les! Spodnje polnilo je tudi krasno izrezljano, tu pa vidimo nekakšen grb; morska deklica je upodobljena pred trdnjavijskimi vrati, obkrožata jo pa simetrično dva zmaja, na eni strani nad njo je zvezda, na drugi pa polmesec.

Ko zagledaš to krasno delo, se ti zdi na prvi pogled, da je oltar, za kar bi ga tudi vsak smatral, če bi vrata ne imela tečevj z umetniškim okovjem in ključavnice. Izredno zanimivi in lepi izdelki so tudi

Jazz kapela. — PLES
Odprto do 3.

obrtiški znaki, izveski, ki so za vsako rokodelstvo drugačni. Včasih so namreč izvešali rokodelci, odnosno obrtniki svoje znake namesto napisnih tabel. Čevljar je imel npr. izvešen škorenj, kolar kolo, kovač podkve, ključavničar ključ, klobučar klobuk, kar vse vidimo na tej razstavi. Ti izveski so kovinski, iz železa ali pločevine, izbočeni so bili na lepo izdelanih železnih ročicah. Sploh se v teh in drugih starinskih izdelkih povsod očituje nenavadna ljubezen do dela in sila fin čut za lepoto. Kar so včasih izdelovali rokodelci, tega sedaj več ne delajo niti umetniki.

Zanimanja je vredna zlasti tudi uradna napisna tabla izza Napoleoneve Ilirije; ovalna, lesena je, naslikan je francoski grb, napis pa nas pouči, da je visela nad občinskim uradom v Vodichah, odnosno so bile tedaj občine tako zване komune.

Model, odnosno relief Kamnika in okolice je nedvomno eden najlepših, kar jih je na razstavah, najprezimejši. Projektant ni pozabil na nobeno hišo niti stezo, na hišah ne manjkajo niti dimniki in še celo znamenja nosijo letnice, čeprav so tako majhna, da bi si jih lahko vtaknili za noht. To delo je res občudovanja vredno in, pomislite, projektant je preprosto, a izredno talentiran kmet, Iv. Selan iz Suhadol, čigar fenomenalno nadarjenost je spoznala naša javnost pred leti. Model je izdelal v rekordnem času, v dveh mesecih in pol.

Precej pozornosti je vzbujal tudi strašen krvinski meč, na katerem je gravirano razpelo kot da so ga vrteli v božjem imenu. Sramotilna maska spominja nekoliko na dandanašnje predpustne maske, toda železna je ter se je zaklepala z zabicami, da si je obsojenec ni mogel sneti. Posebno poglavje bi zaslužile slike, zlasti velika portreta, ki eden predčuje Miho pl. Prepla iz l. 1623, »generalvahtmeistra«, druga pa graščaka na Starem gradu v Kamniku (1615) Joška Jožefa pl. Thurma.

Ko zapuščas kamniško razstavo, si kar omamljen. Tu ni treba še posebnega priznanja.

Pred sodiščem.

— Pravite, da ste zagrešili samo majhno tatvino, pa ste ukradli avtomobil.

— Že res, toda bil je majhen.

V baru.

— Čudno, zakaj vedno zamižiš, kadar te poljubim.

— Zamižim zato, ker sem ženi pred odhodom na počitnice obljubil, da ta čas nobene druge niti pogledal ne bom.

Emilio Gaboriau:

Vampirji velemesta

Roman

Toda po prijateljevem odhodu se je zopet zatopil v mračne misli tako, da je opozoril nase grofico de Mussidan.

— Kaj vam pa je, prijatelj? Kaj ste bolni? — ga je vprašala.

Kar je uprl na grofico sovražen in pretečaj pogled, rekoč:

— Za nič drugega ne gre kakor da najina hči ne more vzeti barona de Breulh-Faverlaya in da ga tudi ne vzame.

Ta nerazumljiva izjava bi bila lahko navdala grofico z radostjo. To je pomnilo, da ji je prihranjena polovica dela, ki ji ga je bil naložil dr. Hortabize, in sicer najtežja.

— Salite se! — je dejala. — Odkloniti barona de Breulh!

— O, nikar se ne bojte! — je odgovoril grof s trpkim ironijo. — Nekdo bo že poskrbel za drugega ženina.

Pri teh besedah se je grofica od strahu zdržnila. Kaj je mislil s tem? Ali naj bo to namigavanje? Ali je hotel njen mož s tem namigniti na markiza de Croisenoisa?

Bila je pa hladnokrvna in ni hotela pokazati, kakšne misli ji roje po glavi.

— O kakšnem ženinu pa govorite? — je vprašala na videz malomarno.

Pravita, da se bo nekdo pobrigal zanj? Kdo bi pa mogel odločiti o moji hčeri, ne da bi se posvetoval z menoj?

— Jaz!

Grofica se je zasmejala in njen smeh je bil grofu bič po obrazu. Izgubil je glavo, pozabil je na vse.

— Kaj nistem jaz gospodar? — je vzkliknil z groznim glasom. — In to bom tudi dokazal, kajti tako hočejo ti lopovi, ki so prodrli v tajno mojega življenja, mojega zločina, in imajo v rokah toliko dokazov, da me lahko uničijo.

Grofica de Mussidan se je vstala. Vprašala se je v duhu, ali se grofu ni morda zmešalo.

— Zločina? — je zajecjajala. — Vasega?

— Da, mojega! Ah, to vas preseneča; kaj niste slišali tega? Da, tako je. Morda se spominjate nesreče na lovu, ki je skalila prve mesece najinega zakona. Gotovo se spominjate onega mladega moža — v bivronskih gozdovih. No torej, to ni bila nevarnost. Pomeril sem bil nanj in ga ustrelil namenoma. Skratka umoril sem ga... In zdaj je to znano nekaterim ljudem, ki imajo v rokah tudi dokaze.

Prestrašena grofica je razprostrla roke in stopila korak nazaj, kakor bi se hotela ubraniti nevarnosti.

— Ah, prestrašili ste se? — je nadeljeval grof s strahotnim smehom. — Ne drhtite, ne odhajajte, saj nimam okrvavljenih rok, bodite brez skrbi...

Gospa de Mussidan se je sesedla v naslanjač.

— To je grozno! — je zamrmrala.

— Kaj ne? ... In vi še ne veste, za-

kaj sem ga ustrelil! Ali veste, kaj mi je ta nesramnež zabrusil v obraz? Trdil je, da je imela moja žena ljubčka, moja žena, ki sem jo oboževal.

Grofica de Mussidan je planila pokonci, da bi protestirala, toda grof je pripomnil hladno:

— In to je bilo res, poznate sem se o tem prepričal...

Omahnila je v naslanjač in si zakrila obraz z rokami.

— Ubogi Montlouis! — je nadaljeval grof. — Bil je ljubljčan. Imel je ljubico, šiviljo, ki si je pošteno služila vsakdanji kruh. Toda to ubogo dekle je bilo po srcu stokrat plemenitejše od bogate neveste, ki sem se z njo poročil in ki je bila iz rodbine Saurverbourgov.

— Octave!

— Ah, to je čista resnica, sama je to dokazala. Vdala se je pa Montlouisu in hotel se je poročiti z njo; to mi je sam povedal. Toda njuna ljubezen ni ostala brez posledic. Po smrti svojega ljubčka je bila onečaščena. Majhno mesto je neusmiljeno. Ko je prišla iz porodnišnice z otročičkom v naročju, so jo obmetavale stare žene z blatom. Morala je pobegniti... Da mi bilo mene, bi bila umrla od laikote. Ubogo dekle! Bilo je malo, kar sem ji dajal. Toda s tem je znala vzgojiti sina v meščanskem duhu. Zdaj je že mož in naj se zgodi karkoli, njegova bodočnost je zagotovljena, ker sem ta jaz...

Globoko notranje doživljanje vzame človeku zmisel za zunanjo okolico. Če bi ne bila tako razburjena, bi bila grof in grofica de Mussidan gotovo slišala zamolklo širjenje.

— Povejte mi zdaj, madame, ali bi ne bilo krivično primerjati vas s tem ubogim dekletom, z Montlouisovo ljubico? Kaj se niste še nikoli ozirli na dno svoje vesti? Kaj se niste še nikoli zdržili pri misli, da vas bo bog nekega dne kaznoval, vas, ki ste bili kazni vredno dekle, zločinska zakonska žena in nič vredna mati?

Navadno se je znala grofica postaviti grofu po robu, to pot pa ni mogla črtniti niti besedice.

— To mi res! — je zamrmrala slednjica. — Nalagali so vas.

Grof de Mussidan se je tako strahotno zarežal, da je zastala grofici kri v žilah.

— Dovolite, da vam povem... — je začela vsa zmedena.

— Ne! — je zakričal grof.

— Prisegam vam!

— Priseganje je odveč.

— Neizprosni ste.

Pogledal jo je z očmi, polnimi sovraštva in zaničevanja, ki se je bilo nabralo v njih v dvajsetih letih skupnega življenja, in odgovoril je hladno:

— A kakšni ste bili vi?

— Če bi vedeli...

Ribiška.

— No, prijatelj, kaj praviš k mojemu lovu?

— Beži no, saj te je moja žena videla, kako si stopil iz trgovine, kjer prodajajo sveže ribe.

— Ze res, toda povedati ti moram, da sem ujel danes toliko rib, da sem jih moral nekaj prodati.

Kaj nam obeta filozof Russell

Znanstveno upravljana evgenična država — Vojna kapitalizma proti komunizmu

Francoski listi se obširno bavijo z zanimivimi, toda presenetljivimi utopijami, ki jih je začel oznanjati v svojih spisih in o katerih bo jeseni predaval znani filozof Bertrand Russell. Russell je znan posebej kot avtoriteta v problemih socialnih sistemov. Med drugimi utopijami napoveduje evgenično državo v bodočnosti, konec dosedanjega načina rodbinskega življenja in novo svetovno vojno, v kateri se bodo borile Zedinjene države kot avantgarda kapitalizma z Rusijo in vzhodnimi državami. Bertrand Russell je trdno prepričan, da se bo vse to zgodilo, toda bodočnosti se prav nič ne veseli.

Prepričan sem, je dejal v pogovoru s svojimi prijatelji, da dobimo evgenično državo še v našem stoletju, čeprav bi me zelo veselilo, če bi mogel to prepričati. Največje znanstvene avtoritete nastopajo proti tej vrsti evgenike, toda evgeniko podpirajo politično navdahnjeni učenjaki in znanstveno navdahnjeni politiki kot protilek proti demokraciji. Ona naj nadomesti politikanke s fiziologi in biokemiki.

Po mojem mnenju bo prej ali slej zmagal sistem, v katerem bodo imeli glavno besedo drugovrstni učenjaki. V

tem sistemu bo 95 odstotkov mož in 25 odstotkov žena izven lastnih rodbinskih dolžnosti. Dosedanje zakonsko razmerje izgine, delovanje izbranih mož in žen bo strogo znanstveno regulirano. Po mojem mnenju lahko z znanostjo podprti zakoni izpremenijo tudi animálni nagon materinstva. Če se ne motim bo vsakalor porod v bodoči državi za navadno operacijo. Naglašam pa, da znanstvena država, kakor sem si jo zamislil, ni tisto, kar bi si želel.

Kar se tiče bodoče velike vojne, je Russell mnenja, da bo imelo sedanje mirovno prizadevanje sicer nekaj uspeha, vendar pa pravi: Je pa veliko vprašanje vojne — komunizem proti kapitalizmu. Verjetno je, da postane bakteriološko vojevanje možno in v tem primeru bo civilno prebivalstvo skoraj popolnoma iztrebljeno. Najbolj bo človek varen še v strelskih in letalskih vojnah, glavni namen bodoče vojne bo demoraliziranje sovražnih narodov. Vojsnih ujetnikov sploh ne bo, ker se jih bo vsaka država bala, kajti vsak, ki pride na bojišče ali pa samo v bližino, bo v veliki nevarnosti, da se okuži z nalezljivo boleznijo.

Petletka v vsem

Na kongresu šahistov je dejal sovjetski državni tožilec Krilenko: Glavna naša naloga mora biti uresničanje petletke v šahu. Če je bilo leto 1929. pri nas 380.000 šahistov, jih mora biti leta 1933. najmanj 4.000.000. V sovjetski Rusiji sestavljajo seznam vseh slikarjev in kiparjev, posebna komisija bo pa pregledala in ocenila vse njihove slike in kipe. Komisija bo morala določiti, kateri umetniki bodo ustvarjali originalna dela in kateri samo kopije. To bo odvisno od kvalifikacije. — Z inozemskimi patenti si sovjetska vlada ne beli glave. V posebnih prizkuševalnicah proučujejo inozemske stroje, da ugotove, kateri so najboljši in za ruske razmere najpriladnejši. In najboljši stroje začno potem brez vsake omejitve izdelovati. Sovjetska vlada namreč patentov ne priznava in tako ima ruska industrija v tem pogledu zelo ugodno stališče.

Zdaj je v Rusiji 25 milijonov fantov in deklet od 15. do 25. leta, ki od svojega 2. do 12. leta sploh niso bili v nobenih stikih z buržuazno družbo. Tujci si težko predstavljajo, kakšen vpliv ima na to mladino sistem, v katerem je vsaka govornjena in tiskana beseda, vsako predavanje, knjiga, časnik, slika, gledališče, kino in radio propagandno sredstvo neizprosnega političnega stroja.

Pariz mesto umorov

Po statistiki pariške kriminalne policije je Pariz med vsemi evropskimi mesti glede umorov na prvem mestu. Samo v Ameriki sta po umorih pred Parizom New York in Chicago. Samo lani je bilo v Parizu 187 umorov tako, da pride na vsak drugi dan en umor. Poskušenih umorov je bilo 278. Zanimivo je, da imajo največ umorov na vesti ženske in sicer zakonske žene, ki so zelo ljubosumne in vročekrvne. Parizanka seže za vsako malenkost po revolverju. Morilno orožje pa ni vedno revolver. V 11 primerih je bil umor izvršen z bodalom, v 8 je šlo za zastropenje, v 4 pa policija sploh ni mogla ugotoviti, kakšen strup so dobile žrtve.

V posebno kategorijo spadajo umori, izvršeni pomotoma. Človek gre mirno po ulici, nenkrat počne več strel in v zgrudi se mrtev na tla. Potem se pa izkaže, da je šlo za pomoto, da bi ne smel biti ustreljen on, temveč nekdo drugi. Seveda to ustreljenemu nič ne pomaga. Pomotoma izvršenih umorov je bilo lani v Parizu 15. V dveh primerih je pa policija ustrelila nedolžnega človeka, ki ga je zamenjala za zločinca. 16 umorov imajo na vesti blazne-

ži, ki so pobegnili iz umobolnic. Eden je umoril neko služkinjo in neko staro ženico.

Kriminalna statistika pa govori tudi o ljudeh, ki so brez sledu izginili. Vsak dan izginejo v Parizu povprečno štirje ljudje. K sreči jih večinoma kmalu žive in zdrave najdejo. Vendar je pa lani izginilo v Parizu brez sledu 285 ljudi. Policija ne ve, ali so bili umorjeni ali pa so se nalašč skрили.

Zaklad kraljice Sabo

V London se je vrnil raziskovalec Frank Hayter in prinesel presenetljivo vest, da je našel v Afriki zaklad pravičljive vrednosti. Skrit je bil v zemlji in dohod od njega je bil zelo težak. Hayter ga je našel po srečnem naključju. Prepričan je, da gre za pravičljivi zaklad prelepe kraljice Sabo, ljubice kralja Salomona.

Hayter pripoveduje, da so v Abesiniji, kjer je razkopaval zemljo, ogromni zakladi neštetihih najkrajših safirjev in drugih draguljev poleg ogromnih zalog čistega zlata. V dokaz svojih trditve je prinesel s seboj več draguljev in kosov zlata. Dragulji niso brušeni, temveč samo na originalen način glajeni. Zdaj se organizira na hitro roko ekspedicija, ki naj bi dvigala iz zemlje ta bajni zaklad.

Destilirana voda kot lek

Profesor dunajske klinike dr. Gilsner je na sebi dolgo preizkušal metodo lečenja želodčnih kamenčkov s pomočjo destilirane vode. En ali dva litra destilirane vode očisti notranje organe in odstrani iz želodca vse kvarne snovi. Trditve, da je destilirana voda strupena, je prazna. Učinkovitost terapije z destilirano vodo pri visokem krvnem pritisku je presenetljiva. V enem mesecu je padel krvni pritisk brez kakršnegakoli drugega lečenja za celo tretjino. Zelo uspešno je to lečenje tudi pri zlatenici. Destilirano vodo je treba piti enkrat ali dvakrat na dan in koža postane normalno barvo. Naravnost specifično pa učinkuje destilirana voda pri boleznih želodčnih kamenčkov.

Lečenje z destilirano vodo se zdi sicer zelo enostavno, vendar je pa potrebno stalno zdravniško nadzorstvo, kajti mnogi bolniki se morajo varovati tekočin, ki jim škodujejo, če jih zavzavajo preveč. Seveda bo morala metoda dunajskega učenjaka zdravniška veda v praksi šele temeljito preizkusiti.

Na policiji.

— Gospod komisar, pošljite brž stražnika v gostilno. Moj mož že celo uro hazardira.

— Zakaj pa niste že prej prišli?

— Ker je pred dobro uro se dobival, zdaj je pa bojim, da bo vse izgubil.

Nadebudni trgovec.

— Fej, siniko, tako grda beseda! Dam ti dinar, če je ne boš nikoli več izgovoril.

— Papa, jaz pa poznam še eno, ki bi vredna najmanj 2 Din.

Turisti, lovci, smučarji

vedno bolj zahtevajo samo kvalitetne čevlje. Na višku so danes v kvaliteti in izdelavi

„Karo“ gojzerji

Zahtevajte cenik od Karo-industrije Maribor, Koroska cesta šte. 19.

Za vse večje kraje oddamo komisijsko ali samoprodajo.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v smetih. Za odgovor smetko! — Na vprašanja brez smetke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas 5.—

MAGISTER RECEPTARIUS
z daljšo prakso, več slovenskega in nemškega jezika, se išče za mestno lekarno na štajerskem. Nastop 1. oktobra, eventualno pozneje. Obširne ponudbe pod št. 2495c. — Slovenskega Naroda v Ljubljani.

HIŠO
s sobo, kuhinjo in lokalom, pripravno za čevljarja ali krojača, v podstrešju 2 mali sobi, proda Marija Gostenčnik, Guštanj. 2543

NEKAJ PLETILJ
sprejemem tako v dobro in stalno službo. Ponudbe na naslov: Tovarna pletenil »Zlatno janje«, Zagreb, Sormazeva ul. št. 4. 2544

LEPA STAVBNA PARCELA
na lepi, razgledni točki v Kranju naprodaj. Pojasnila daje Josip Benedik, gostilničar v Stražišču pri Kranju. 2545

NAMEZNO GROZDJE
lepo, sremsko, nudi po 4 Din za kg od 10 kg naprej po vsaki množini. Izen mesta 25% cene. Celestina Glavnik, Ljubljana, trgovina sadja, Pogacarjev trg 1. 2547

Poceni in vendar najboljša je SEVERJEVA OTOMANA
z 32 perami v sedežu in 4 v zgledju; velikost 185 x 78. Cena Din 550.— do 560.—, po izbiri preobleke. — Zahtevajte vzorce! Najboljši material! **RUDOLF SEVER. LJUBLJANA.** Marija trg št. 2.

ENERGIČNEGA PORTIRJA
z jezikovnim znanjem išče večja industrija v okolici Ljubljane. Dopolje se nasloviti na upravn. »Sloven. Naroda« pod označbo: »Izurna dnevna in nočna služba/2546«. Upokojenci načelno ne prihajajo v poštev. 2546

POZOR!
Prodasta se 2 dobro vpeljeni gostilni in več stavbnih parcel, lepa vila z večjim vrtom. Več pove: Podmliščakova ulica št. 4, Ljubljana 7. 2548

STALNEGA ČUVAJA
se išče. Prednost imajo samci v pokoji ali invalidi s pokojnino. Natančnejše se poizve: Ljubljana 7, Podmliščakova št. 4. 2549

Znižane cene premog — drva
prepričajte se **PEČENKO, Ljubljana, Celovška cesta št. 37** (blizu velesejma)

SAMO SE DANES!
Gostovanje najslavnejšega svetovnega klovna umetnika

GROCK

Klasični muzikalni monstre spored slovitega umetnika, ki je vedno nastopal le na odrih največjih vele mestnih varietetev

Smeh! Izvrstna zabava!

Kot dopolnilo najnovejši Paramountov zvočni tednik

Predstave danes ob 4., pol 8. in 9½ zvečer

ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124.

Lovske puške

Roberte, Browning pištole, pištole za strašenje psov, lovške in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER puškar.
Ljubljana, Kongresni trg šte. 9

Najboljši brnski blagovi

Zajamčene čistotnostne moške in damske blagove zadnjih novosti za jesensko in zimsko sezijo razpošilja starorenomirana zaloga tvornice sukna **SIEGEL-IMHOF, BRNO** Palackého tř. 12, Českoslovaška.

Največja izbira. — Najboljše tvorniške cene. — Najsočnejša izvršitev vseh naročil. — Na zahtevo vzorci zastonj in poštne prosto.

Večja množina makulturnega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda